Eduskunnan talousvaliokunta
TaV@eduskunta.fi

Lausunto asiasta KAA 7/2025 vp Krääsätalous kuriin – suomalaisyritysten ja kuluttajien oikeuksien puolesta

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt Suomen Yrittäjien lausuntoa koskien kansalaisaloitetta KAA 7/2025 vp Krääsätalous kuriin – suomalaisyritysten ja kuluttajien oikeuksien puolesta.

Aloitteessa vaaditaan, että eduskunta ryhtyy toimenpiteisiin ultrapikamuodin ja krääsäkaupan epäreilun aseman rajoittamiseksi Suomessa kieltämällä ultrapikamuodin ja krääsäkaupan mainonta. Lisäksi aloitteessa vaaditaan eduskuntaa selvittämään mahdollisuutta vaikuttaa krääsäkaupan kasvuun verotuksen keinoin.

Suomen Yrittäjät kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Suomen Yrittäjät tukee kansalaisaloitteen Krääsätalous kuriin perusajatusta siitä, että **Suomen ja EU:n sisämarkkinoilla on varmistettava reilut ja tasapuoliset toimintaedellytykset kaikille toimijoille**. Kansalaisaloitteessa esitetyt huolet ultrapikamuodin ja ns. krääsäkaupan leviämisestä kantavat myös Yrittäjien näkökulmasta: nykyinen tilanne vääristää kilpailua, aiheuttaa turvallisuus- ja ympäristöriskejä sekä heikentää kuluttajansuojaa.

EU:n ulkopuolelta, erityisesti Kiinasta, Suomeen saapuu kymmeniä miljoonia pikkupaketteja, joiden arvo on alle tullittoman 150 euron rajan. Tämä mahdollistaa valtavan halpatuontivolyymin ilman asianmukaisia tullimaksuja tai valvontaa.

Monet näistä tuotteista eivät täytä EU:n tuoteturvallisuus-, ympäristö- tai kuluttajasuojavaatimuksia. Tämä asettaa Suomessa toimivat vastuulliset yritykset epäedulliseen kilpailuasemaan, koska ne noudattavat tiukkoja vaatimuksia ja raportointivelvoitteita.

Tämän ns. krääsän massamainonta ja halpaverkkokauppojen aggressiiviset markkinointitavat lisäävät kestämätöntä kulutuskäyttäytymistä ja vääristävät kotimaisten yritysten mahdollisuuksia kilpailla markkinoilla.

Suomen Yrittäjät näkee, että **kilpailun vääristymät ja sääntelyn puutteet edellyttävät sekä kansallisia että EU-tason korjaavia toimia**.

Suomen Yrittäjät on 5.12.2025 toimittanut työ- ja elinkeinoministeriölle ehdotuksensa halpatuontiin liittyvien ongelmien ratkaisemiseksi. Ehdotuksemme on tämän lausunnon liitteenä. Esittämämme toimenpiteet ovat konkreettisia ja tavoittelevat sekä yritystoiminnan tasapuolisuutta että kuluttajien ja yhteiskunnan etua.

Kunnioittavasti

Suomen Yrittäjät

Sanna Lempiäinen
asiantuntija

Liite Suomen Yrittäjät, Halpatuontiin liittyvien ongelmien ratkaisuja, 5.12.2025

5.12.2025

Työ- ja elinkeinoministeriö
noomi.saarinen@gov.fi
niina.etelavuori@gov.fi

Hankenumero: TEM104:00/2025

Halpatuontiin liittyvien ongelmien ratkaisuja

Suurten kansainvälisten ja erityisesti kiinalaisten verkkokauppa-alustojen lisääntynyt ja laajentunut tarjonta sekä aggressiiviinen markkinointi on johtanut tavaratulvaan EU:n ja Suomen markkinoille. Tullin arvion mukaan kiinalaisista verkkokaupoista tulee Suomeen jo 50 miljoonaa lähetystä vuoden 2025 aikana. Suomi menettää lisääntyvän Kiinakaupan vuoksi merkittävän määrän verotuloja ja työpaikkoja.

Kiinalaisista verkkokaupoista hankitaan erityisesti ultrapikamuotia, halpaa kulutuselektroniikkaa sekä leluja. Tuotteet sisältävät usein vaarallisia ja kiellettyjä aineita, eivätkä ne täytä tuoteturvallisuusvaatimuksia. Verkkokauppaostoksiin liittyy myös usein toimitusongelmia, tuoteväärennöksiä ja huijauksia.

Suomessa toimiville yrityksille on asetettu tarkat vaatimukset ja raportointivelvoitteet myytävistä tuotteista. Kotimaisille yrityksille syntyy myös kustannuksia muun muassa jätehuollosta ja siihen liittyvistä velvoitteista. Tuontitavaraa myyvät kaupan alan yritykset joutuvat raportoimaan ja todistamaan, että tuotteet täyttävät lainsäädännön mukaiset edellytykset. Samaan aikaan kuluttaja voi ostaa kiinalaisista verkkokaupoista rajattomasti tuotteita, jotka eivät täytä EU:n ja Suomen tuoteturvallisuus- tai ympäristövaatimuksia.

Tilanne on aiheuttanut epäoikeudenmukaisen kilpailuasetelman Suomessa toimiville erikoiskaupan yrityksille.

Suomessa toimivien yritysten kannalta keskeistä on, että kaikkien EU:n markkinoille tuotteita myyvien yritysten tuotteiden alkuperän, turvallisuuden ja laadun tulee vastata niin EU:n kuin Suomen vaatimuksia. Suomeen kuluttajatuotteita myyvien yritysten pitää myös osallistua tuotteiden ja pakkausten kierrätys- ja ympäristömaksuihin samalla tavalla kuin kotimaassa toimivat yritykset. Myös muiden maksujen ja velvoitteiden tulee vastata maassamme toimivien yritysten velvoitteita.

1.1. Halpatuonnin ongelma-alueiksi on paikannettu tuoteturvallisuus, vaikutukset ympäristöön, kuluttajansuoja, immateriaalioikeudet, tietosuoja ja alustojen rooli, tullikysymykset ja yritysten tasapuolisten toimintaedellytysten takaaminen. Puuttuuko ajankohtaisesta tilannekuvasta mielestänne jokin olennainen näkökulma?

Suomen Yrittäjät katsoo, että halpatuontiin liittyvät ongelmat eivät ole enää ainoastaan yksittäisten kuluttajien tuoteturvallisuutta tai asiakassuhdetta koskevia kysymyksiä. Niistä on muodostumassa laajempi ilmiö, joka tulee koskettamaan suomalaisen yhteiskunnan ja kansallisen turvallisuuden keskeisiä osa-alueita. Kun markkinoille päätyy määräysten vastaisia tai laadultaan puutteellisia tuotteita, seuraukset voivat olla vakavia ja ulottua yksittäisten kotitalouksien ulkopuolelle.

Sähkölaitteiden turvallisuus on konkreettinen esimerkki tästä riskistä. Määräysten vastainen tai testaamaton sähkölaite ei aiheuta vaaraa vain laitteen käyttäjälle, vaan voi synnyttää todellisen paloriskin kokonaiselle kerrostalolle tai asuinalueelle. Yhden halpatuotteena hankitun laitteen viat voivat siten johtaa huomattavaan omaisuusvahinkoon ja ihmisten turvallisuuden vaarantumiseen.

Vakuutusjärjestelmään kohdistuvat vaikutukset voivat niin ikään olla merkittäviä. Jos markkinoilla esiintyy yhä enemmän tuotteita, joiden turvallisuustasoa ei voida taata, kasvaa sekä vahinkotapausten todennäköisyys että niihin liittyvä kustannuspaine. Tämä herättää perustellun kysymyksen siitä, nousevatko vakuutusmaksut koko väestölle ja missä määrin korvauksia maksetaan tilanteissa, joissa vahinko on syntynyt määräysten vastaisen tuotteen käytöstä.

Kemialliset riskit muodostavat oman vakavan kokonaisuutensa. Useissa halpatuontituotteissa on todettu pitoisuuksia, jotka voivat aiheuttaa terveydellisiä haittoja, kuten vaikutuksia lisääntymiskykyyn tai hormonitoiminnan häiriöitä. Nämä riskit eivät rajoitu vain yksittäiseen käyttäjään, vaan koskettavat koko väestön hyvinvointia ja pitkän aikavälin terveydenhuollon kustannuksia.

Erityisen huolestuttava ryhmä ovat lasten tuotteet ja lelut. Mikäli ne eivät täytä EU:n ja Suomen tiukkoja turvallisuusvaatimuksia, voivat ne sisältää tukehtumis-, kemikaali- tai palovaaran, jotka kohdistuvat kaikkein haavoittuvimpiin käyttäjiin.

Myös kansallisen turvallisuuden näkökulma on noussut entistä merkittävämmäksi. Määräysten vastainen elektroniikka voi sisältää komponentteja tai ohjelmistoja, joiden toimintaa ei voida luotettavasti todentaa. Tällaiset laitteet voivat periaatteessa muodostaa riskin esimerkiksi

tietoturvaloukkauksille tai vakoilulle, mikä tekee ongelmasta laajemman kuin pelkän kuluttajaturvallisuuskysymyksen.

1.2. Mitkä ovat edustamanne organisaation näkökulmasta tehokkaimmat lyhyen (1–3 v.) ja pidemmän aikavälin toimet ilmiön aiheuttamiin ongelmiin vastaamiseksi? Toimenpiteet voivat olla kansallisen tai EU-tason toimia.

1. EU:n ulkopuolelta tulevien pakettien 150 euron tullivapausrajan poisto on toteutettava nopeutetussa aikataulussa.

2. Otetaan kansallisesti käyttöön erillinen käsittelymaksu EU:n ulkopuolelta tuleville suoraan kuluttajille toimitettaville lähetyksille kattamaan tuotteiden valvontaan liittyvät kustannukset. Maksun tulee olla suuruudeltaan aidosti vaikuttava, sillä näkemyksemme mukaan 2–3 euron käsittelymaksulla ei tule olemaan merkitystä kuluttajakäyttäytymiseen. Maksun mahdollinen kiertäminen siten, että tuote lähetetäänkin jäsenvaltioon, jossa kyseistä maksua ei ole tai se on huomattavasti pienempi, tulee estää siten, että maksu voidaan periä myös toisessa maassa, jos lähetyksen lähtömaa on EU:n ulkopuolella.

3. Tulee selvittää erillisen ympäristömaksun (”saastuttaja maksaa”) käyttöönotto EU:n ulkopuolelta tuleville lähetyksille.

4. EU:n ulkopuolisille verkkokauppa-alustoille asetetaan vastuu myymistään tuotteista ja niiden vaatimustenmukaisuudesta.

5. Velvoitetaan kaikkia EU:n markkinoilla toimivia verkkokauppoja tuomaan selkeästi esiin, missä maassa kyseinen verkkokauppa tosiasiallisesti toimii.

6. Lisätään tullin ja markkinavalvojien resursseja.

7. Kohdennetaan valvontaviranomaisten resursseja riskiperusteisesti EU:n ulkopuolelta tulevien tuotteiden valvontaan.

    - Väite resurssien riittämättömyydestä on pohjimmiltaan valintakysymys eikä objektiivinen tosiasia, sillä resursseja on mahdollista kohdentaa sinne, mikä katsotaan ensisijaiseksi. Mikäli kotimaisia yrityksiä valvotaan tiukasti samalla kun kansainväliset toimijat voivat toimia vähäisemmällä valvonnalla, kyse ei ole resurssipulasta vaan valvonnan priorisoinnista. Suomessa valvonnan periaatteellinen kehys on olemassa, mutta käytännön tarkastukset kohdistuvat usein niihin toimijoihin, jotka ovat viranomaisille helpoimmin saavutettavissa.

8. Toteutetaan markkinavalvonnan kampanja (KKV, Tukes, Tulli), joissa keskitytään valittuihin, unionin sektorikohtaisten tuoteturvadirektiivien ja -asetusten piirissä oleviin tuotealueisiin.

9. Selvitetään olisiko Ranskan mallin mukainen ultrapikamuodin mainonnan kielto toteutettavissa myös Suomessa.

10. Selvitetään suoraan kuluttajalle tapahtuvan halpatuotteiden maahantuonnin poistamista (tuonti tapahtuisi aina EU-maahantuojalle, joka kontrolloisi tuotteiden laadun ja EU-määräysten täyttymisen).

11. Arvioidaan valtion ohjauksessa olevien kuljetusyritysten mahdollinen hyötyminen halpatuonnista ja siihen liittyvästä pakettitulvasta. On tarkasteltava, missä määrin Suomen Posti ja muiden unionin valtioiden ohjauksessa olevat kuljetusyritykset, kuten mm. Ruotsin PostNord, käytännössä mahdollistavat toiminnallaan suurivolyymisen halpatuonnin ja siihen liittyvät kuluttaja- ja turvallisuusriskit. Valtion tulee varmistaa, että sen määräysvallassa olevien kuljetusyritysten toiminta tukee kansallisia ja unionin tavoitteita ongelman ratkaisemiseksi eikä ylläpidä ilmiötä.

12. Muodostetaan Pohjois-Baltia-tason yhteistyöblokki yhdessä muiden pohjoismaiden ja Baltian maiden kanssa, jotta voidaan yhtäältä edistää tulliuudistusta mahdollisimman ripeästi ja toisaalta vaatia digipalvelusäädöksen (DSA) tiukkaa ja johdonmukaista täytäntöönpanoa. Yhteistyöblokki tukisi avoimesti ja virallisesti Euroopan komission käynnistämiä muodollisia menettelyjä halpatuontia vastaan sekä vaatisi mahdollisimman tuntuvia seuraamuksia (tarvittaessa jopa 6 prosenttia yhtiön maailmanlaajuisesta liikevaihdosta), jotta luodaan uskottava ja ennaltaehkäisevä pelote järjestelmällisiä ja käytännössä todettuja kuluttajaturvallisuuden rikkomuksia vastaan.

13. Lisätään tiedottamista kuluttajille sekä elinkeinonharjoittajille kansainvälisen verkkokaupan riskeistä liittyen huijauksiin, tuoteturvallisuuteen ja ympäristöongelmiin.

    - Käytetään tiedottamisessa hyväksi moderneimpia tiedonvälitystapoja, kuten sosiaalisen median influenssereita.

    - Velvoitetaan kuljetusliikkeitä laittamaan kolmansista maista tuleviin lähetyksiin tarra, jossa vastaanottajaa tiedotetaan maahantuojan velvollisuuksista, vastuista ja riskeistä, sekä QR-koodi vastuukysymyksiä käsittelevälle verkkosivulle.

Lisätietoja:

Sanna Lempiäinen, asiantuntija – yrityslainsäädäntö
puh. 040 9693112, sanna.lempiainen@yrittajat.fi